

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/105/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3617204216
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3617204216.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci žalobcov 1/ P. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., Ul. V. XXX/XX, 2/ W. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., Ul. V. XXX/XX, 3/ W. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., Ul. V. 33X/XX, 4/ V. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., Ul. V. XXX/XX, právne zastúpení Prosman a Pavlovič advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Trnava, Hlavná 31, proti žalovaným 1/ F. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom Partizánske, Jilemnického 515/7, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 4, o náhradu škody, ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 04. decembra 2018, č.k. 3C/42/2019-119, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti vo výrokoch I., II., III., IV. ako aj v závislom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania č. VII. **z r u š u j e a v e c v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1/,2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 14.000,- eur, žalobcovi sumu 14.000,- eur, žalobcovi 3/ sumu 10.000,- eur a žalobcovi 4/ sumu 10.000,- eur a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom V. vo zvyšku žalobu zamietol, výrokom VI. v časti, čo do sumy 1.518,88 eur zastavil a výrokom VII. priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, ďalej ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 OZ, ďalej ust. § 427 ods. 1 OZ, § 2 písm. g/, § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zák.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení a ďalej ust. § 144, § 145, § 146, § 156, § 125 ods. 1 CSP a tiež § 100 ods. 1, § 101 OZ a § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP. V časti, kedy bola žaloba zobratá späť o sumu 1.518,88 eur o náhradu škody spojenej s nákladmi na pohreb bolo konanie zastavené s prihliadnutím na § 145 CSP.

3. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalovaný 1/ bol rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 23To 23/2017-445 zo dňa 04.09.2017 uznaným vinným z prečinu usmrtenia nebohého. Žalovaný 1/ zasiahol do osobnostných práv nebohého, konkrétne do jeho práva na život. Žalovaný 1/ zároveň zasiahol do osobnostných práv príbuzných po nebohom a to konkrétne do ich práv na rodinu a súkromný život a spôsobil im citovú ujmu. Z titulu zásahu do osobnostných práv je žalovaný 1/ vecne pasívne legitimovaný. Vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorý je poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré žalovaný 1/ riadil a spôsobil ním nehodu. Uviedol, že žalovaný 2/ namietal, že nie je v spore pasívne legitimovaný, pretože do osobnostných práv žalobcu nezasiahol a poistenie zodpovednosti za škodu sa nevzťahuje na nemajetkovú ujmu. Zmyslom a účelom povinného zmluvného poistenia je právna a ekonomická ochrana tak, poškodeného, ako aj škodcu, ktorý neúmyselne spôsobí dopravnú nehodu a tým aj škodu. V súlade so zmyslom a účelom zák.č. 381/2001 Z.z. tak nemajetková ujma podľa § 13 OZ spadá do rozsahu

povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobcovia sú poškodenými, keď smrťou ich blízkeho došlo k ujme v ich rodinnom súkromnom živote a k citovej ujme a takúto ujmu je v širšom zmysle potrebné považovať za škodu na zdraví, ktorú je povinný nahradiť poisťovateľ z povinného zmluvného poistenia. Súčasťou náhrady škody spôsobenej na zdraví je aj nemajetková ujma. Poukázal ďalej na Smernicu rady č. 72/166/EHS, Smernicu č. 90/232/EHS a Smernicu č. 2000/26/EHS. S použitím eurokonformného výkladu pojmov náhrada škody, škoda na zdraví s prihliadnutím na samostatný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, pričom v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák.č. 381/2001 Z.z.. Preto sa súd priklonil k názoru, že žalovaný 2/ solidárne zodpovedá za nemajetkovú ujmu žalobcom, ktorá im vznikla v dôsledku prevádzky motorového vozidla poisteného u žalovaného 2/ a tak rovnako ako žalovaný 1/ zodpovedá za škodu a to aj nemajetkovej povahy. Poukázal tiež na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zo dňa 30.10.2013 vo veci Haasová C - 22/12/1.

4. Následne sa súd zaoberal námietkou premlčania uplatnenou žalovaným 2/. Žalovaný 2/ namietal premlčanie nároku, keď na tento prípad sa aplikuje všeobecná 3-ročná premlčacia doba. K dopravnej nehode došlo 25.10.2014 a žaloba bola súdu doručená 30.10.2017. Vo vzťahu k tejto námietke súd prvej inštancie poukázal na tú skutočnosť, že na tento prípad sa bude aplikovať všeobecná 3-ročná premlčacia doba v zmysle § 101 OZ, pričom začiatok plynutia premlčacej doby sa viaže na 25.10.2014, kedy žalobcom vznikla škoda tým, že nebohý na následky dopravnej nehody zomrel. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného 2/, že žaloba bola doručená 30.10.2017. Žaloba bola doručená v elektronickej forme 25.10.2017 bez autorizovaného podpisu, avšak žalobcovia v lehote 10 dní žalobu podpisom v listinnej podobe doručili, čím splnili povinnosť v zmysle § 125 ods. 2 CSP. Inak by súd na podanú žalobu neprihliadal. Preto súd za deň začatia konania považuje deň elektronického doručenia žaloby 25.10.2017 a preto ich nárok premlčaný nie je.

5. Ďalej sa súd zaoberal uplatneným nárokom žalobcov. Uviedol, že ochrana osobnosti prináleží každej fyzickej osobe ako subjektu práva, pričom z povahy veci vyplýva, že sa týka iba fyzických osôb. Na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná vždy taká fyzická osoba, voči osobnosti ktorej neoprávnený zásah smeroval. Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť im majetkovú ujmu peňažnou formou a plniť tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Predpokladom vzniku na náhradu nemajetkovej ujmy sú existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi ujmomou a protiprávnym konaním. Pri určenie výšky primeraného zadostučinienia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu. Súd musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne preskúmateľné hľadiská. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd priznať vtedy, ak by morálna satisfakcia nebola postačujúca. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplatenia sumy 40.000,- eur s titulu náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému pre každého zo žalobcov. Žalobu odôvodnili tým, že porušením povinnosti žalovaného došlo k úmrtiu ich syna, resp. brata. Súd mal za preukázané, že dňa 24.10.2014 došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej bolo úmrtie nebohého. Žalovaný 1/ bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia nebohého, pričom dopravnú nehodu spôsobil motorovým vozidlom poistením na základe povinného zmluvného poistenia žalovaného 2/. Čo bolo medzi stranami sporné, bola výška nárokov žalobcov, pretože žalovaný 2/ pohľadávku vzhľadom na spoluzavinenie nebohého rozporoval. Smrťou nebohého v dôsledku konania žalovaného 1/ došlo k zásahu do rodinného a súkromného života žalobcov a ich citového života. Tým je splnená požiadavka ust. § 13 ods. 2 OZ. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, súd konštatuje, že žalobcovia sa aj po viac ako štyroch rokoch od úmrtia so stratou nebohého nevyrovnali. Rodina bola veľmi úzko spojená silnými citovými väzbami medzi jednotlivými členmi. Všetci členovia rodiny žili spolu a veľmi dobre spolu vychádzali, navzájom si pomáhali. Nebohý bol dôležitým článkom rodiny. Po jeho strate sa jednotliví členovia rodiny odcudzili navzájom, každý z nich sa potreboval so stratou blízkej osoby vyrovnáť sám. Žalobkyňa 1/ dodnes užíva lieky, antidepresíva. Celá rodina trpela nespavosťou, žalobca 3/ sa musel odsťahovať zo spoločnej domácnosti. To, že sa do dnešného dňa žalobcovia so stratou nevysporiadali preukazuje aj to, že stále udržiavajú veci nebohého a pri výpovedi na pojednávaní sa pri spomienke naňho rozplakali. Následne sa súd zaoberal výškou uplatnených nárokov žalobcami, ktorí si uplatňovali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- eur. Určenie výšky nemajetkovej

ujmy je ponechané na rozhodnutie súdu. Súd musí prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z výsluchov žalobcov mal súd za preukázané, že vzniknutú ujmu stále cítia a s úmrtím ich syna, resp. brata sa do dnešného dňa nezmierili a nevyporiadali. Preto je miera závažnosti vzniknutej ujmy vysoká. Následne súd musel prihliadnuť na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd prihliadal na to, že žalovaný 1/ nevedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu a voľných omamných a psychotropných látok, prekročil max. povolenú rýchlosť len mierne, avšak dostatočne sa nevenoval vedeniu motorového vozidla. Na druhej strane je miera zavinenia aj na strane nebohého, pretože ten pod vplyvom alkoholu ležal na vozovke, na ktorej v tom čase nemal čo robiť, čím vytvoril na vozovke prekážku a porušil pravidlá cestnej premávky. V neposlednom rade súd prihliadol na rozdielnú ujmu vzniknutú rodičom nebohého, teda žalobcom 1/a 2/ a jeho súrodencom žalobcom 3/, 4/. Ujmu vzniknutú rodičom vyhodnotil ako vyššiu z dôvodu, že puto medzi rodičom a dieťaťom je silnejšie. Rodič je osoba, ktorá dieťaťu daruje život, vychováva ho, stará sa oň, dá sa povedať, že dieťa je to najvzácnejšie v živote rodiča. Žiadny rodič neočakáva, že by mohol svoje dieťa prežiť. Preto je vzniknutá ujma vyššia ako ujma súrodenca, pričom súd považuje za nutné uviesť, že týmto samozrejme neznižuje a nebagatelizuje ujmu vzniknutú žalobcom 3/, 4/. Vzhľadom na prihliadnutie na závažnosť vzniknutej ujmy a mieru zavinenia, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku a žalobcom 1/, 2/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 14.000,- eur a každému zo žalobcov 3/, 4/ nárok vo výške 10.000,- eur.

6. Pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je žalobca povinný v návrhu na začatie konania uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je spravodlivé, aby súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej pomoci (viď. rozhodnutie NS SR, sp.zn. 5Mcdo 7/2010). V sporovom konaní je kritériom procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípade, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Vzhľadom na uvedené súd priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

7. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie žalovaný 2/, ktorý žiadal, aby krajský súd ako súd odvolací napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu. Namietal v prvom rade vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaného 2/. Poukázal na uznesenie Ústavného súdu č. III. ÚS 666/2016, v ktorom ústavný súd nevyslovil a ani nemohol vysloviť právny názor na otázku, či nepriamy účinok Smernice, resp. eurokonformný výklad je v rozpore so zásadou contra legem alebo nie. Ústavný súd nemá oprávnenie, ani ambíciu posudzovať, resp. zjednocovať právne názory všeobecných súdov. Nehodnotil, ani nemohol hodnotiť právny názor ako taký. Paradoxne ojedinelé rozhodnutie NS SR, sp.zn. 6Mcdo 1/2016 odkázalo na toto rozhodnutie ústavného súdu v danej otázke. Takéto nazeranie na problematiku nemajetkovej ujmy a jej výkladu vníma zo strany najvyššieho súdu ako nesprávne, nakoľko sa opiera o názor ústavného súdu, ktorý však vopred upozorňuje, že nemá ambíciu vykonať jediný správny výklad uvedeného pojmu ako aj, že ústavný súd nemá oprávnenie ambíciu posudzovať, resp. zjednocovať pevné názory všeobecných súdov. Hodnotiť, meniť a zjednocovať právny názor všeobecných súdov môže jedine najvyšší súd. Majú preto jednoznačne za to, že nemajetkovú ujmu nie je možné kryť povinným zmluvným poistením, nakoľko opačný názor by bol v rozpore so zásadou contra legem. Poukázal pritom na rozhodnutia NS SR 4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011, 3Cdo 301/2012 a 8Cdo 219/2016. Zásada eurkonformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra lege vnútroštátneho práva, pričom je tiež obmedzený všeobecnými právnymi zásadami ako sú zásada právnej istoty a zákaz retroaktivity. Pojem náhrada škody nie je možné žiadnym spôsobom legitímne vyložiť ako náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy. Takýto výklad by bol contra legem a v zmysle judikatúry ESD ako neprípustný. Poukázal tiež na odlišné stanoviská sudcov ústavného súdu JUDr. Milana Ľalíka a JUDr. Lajoša Meszárosa. Mal preto za to, že žalobný návrh mal byť voči žalovanému 2/ zamietnutý. Ďalej poukazoval na vznesenú námietku premlčania, pretože súd sa žiadnym spôsobom nevyjadril k vznesenej námietke premlčania v zmysle § 106 OZ, teda k premlčaniu nároku v 2-ročnej premlčacej dobe. Pokiaľ sa trvá na tom, že pojem škoda zahŕňa aj pojem nemajetková ujma, malo by sa rovnako na nemajetkovú ujmu potom vzťahovať úprava § 106 Občianskeho zákonníka a práva by sa mali premlčať v 2-ročnej lehote, teda najneskôr 25.10.2016. Rovnako ako sťaženie spoločenského uplatnenia a bolestné, ktoré sú tiež svojou povahou nemajetkovou ujmu zahrnutou pod náhradou škody. Majú preto za to, že sa buď môže náhrada ujmy a škoda prísne rozlišovať a každý z nárokov bude mať vlastnú právnu úpravu alebo NU sa výkladovo zahrnie pod pojem škoda, čo jednoznačne musí mať aj vplyv na analógiu použitia právnej úpravy s poukazom na rozhodnutie

KS Žilina, č.k. 8Co 106/2018. Ďalej v odvolaní namietal výšku náhrady a poukázal na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V posudzovanom prípade je to práve nebohý, ktorý pod vplyvom 2,71 promile ležal, resp. sedel na vozovke, kde nemal čo robiť a značnou mierou prispel k vzniku tragédie. V trestnom konaní znalec jednoznačne určil, že na vznik nehody mali rozhodujúci vplyv dve okolnosti. Konanie poškodeného a na druhej strane počínanie samotného vodiča. Druhý znalec v posudku Ing. Zachar uviedol, že nehodu zavinil výlučne poškodený, nakoľko vodič by nemohol zabrániť nehode ani v prípade, že by sa pohyboval rýchlosťou maximálne povolenou, teda 50 km/hod. a na kolíznu situáciu reagoval maximálnym brzdením. Vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva je možné uzavrieť, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 48.000,- eur nie je primeraná a je neúmerne vysoká. V napadnutom rozhodnutí chýba bližšie zdôvodnenie, koľko by súd priznal konkrétne týmto žalobcom v neutrálnom prípade, teda venoval by si najskôr iba závažnosti vzniknutej ujmy a následne by uviedol, o koľko náhradu znižuje z dôvodu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia nie je možné zistiť, ako sa okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo podpísali na konečnej výške priznanej ujmy. Ďalej namietal teda spoluvinu pri zohľadnení závažnosti vzniknutej ujmy aj na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu, by súd mal z takto prezentovanej náhrady uviesť, o koľko znižuje sumu priznanú žalobcom z dôvodu spoluzavinenia nebohého, nakoľko v tejto časti za ujmu žalovaného, žalovaní 1/, 2/ nezodpovedajú. Takýto postup však absentuje v rozhodnutí, pretože tu chýba myšlienkový pochod, akým sa dopracoval k priznaným sumám. K výške spoluzavinenia nebohého sa súd nevyjadril a nie je zrejmé, či ho vôbec zohľadníť a ak áno v akej výške. Spoluzavinenie navrhli v rozsahu 30% z dôvodu vytvorenia nebezpečnej kolíznej situácie chodcom, čo je v príčinnej súvislosti so vznikom škody. 30%-tnú spoluvinu považujú za veľmi miernu aj s prihliadnutím na záver trestného konania. Prvostupňový súd v rozsudku uvádza, že je preukázaný výrazný podiel správania poškodeného na vzniku dopravnej nehody, kedy prvotná príčina kolíznej situácie bola vytvorená nebohým. Súd však uviedol iba to, že ujma všetkých žalobcov bola preukázaná a zdôvodnil, prečo priznal rodičom vyššiu náhradu ako bratom a zvyšok úvah smerujúci k priznanej náhrade vnímajú ako nepreskúmateľnú. Namietali tiež rozhodnutie o priznaní trov konania. Uvedené rozhodnutie súdu nezohľadňuje pomer úspechu žalobcov v konaní. Okolnosti a spoluzavinenie vyplývalo už z trestného konania a žalobcovia ju žiadnym spôsobom v podanej žalobe nezohľadnili. Poukázali na rozsudok KS v Trenčíne, 17Co/114/2017, v ktorom sa uvádza, že od účinnosti CSP nie je možné pri rozhodovaní o trovách konania zohľadniť, že rozhodnutie o výške plnenia závisí od znaleckého posudku, či úvahy súdu tak, ako to upravovalo predtým platné ust. § 142 ods. 3 O.s.p.. Právna úprava náhrady trov konania CSP je striktné založená na miere úspechu strany v konaní.

8. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrili žalobcovia 1/ až 4/, ktorí žiadali, aby krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Čo sa týka námietok žalovaného 2/ o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie v spore argumentuje dôvodmi uvedenými v prekonanej súdnej praxi. Poukázal na čl. 2 CSP a uznesenie NS SR, sp.zn. 6Cdo 29/2017, ktorým bolo definované, čo je potrebné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax. Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, pričom právna otázka pasívnej vecnej legitímácie už vyriešená v súlade s princípom právnej istoty s tým, že žalovaný 2/ nepredložil žiadne skutkové a právne osobitosti prípadu, ktoré by odôvodňovali odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Pokiaľ má žalovaný 2/ záujem o rozšírenú argumentáciu vo vzťahu k nepriamemu účinku smerníc, odkázal na zjednocujúce stanovisko NS ČR pod rozhodnutím 31Cdo 1704/2016. Čo sa týka námietky premlčania z dôvodu, že na túto sa majú aplikovať ust. § 106 OZ podľa ustálenej súdnej praxe právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je jedným z relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva, pričom poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, § 15 ods. 2 zák.č. 381/2004 Z.z., z ktorej vyplýva, že na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila s tým, že voči osobe zodpovednej za zásah do osobnostných práv pozostalých sa nárok na nemajetkovú ujmu premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe. Zákon o povinnom zmluvnom poistení v žiadnom mieste neupravuje premlčanie nárokov poškodených osôb, voči osobe ktorá spôsobila prevádzkou motorového vozidla škodu alebo nemajetkovú ujmu. Čo sa týka námietky výšky priznanej nemajetkovej ujmy, súd sa s touto otázkou dostatočne vysporiadal v bode 54 rozsudku s tým, že považujú úvahu súdu za dostatočnú v zmysle kritérií kladených na odôvodnenie rozsudku, pričom je zrejmé, že súd vzhľadom na okolnosti a spoluzavinenie požadovanej náhrady, túto znížil viac ako o polovicu, teda o 50% požadovanej sumy. Ohľadom trov súdneho konania považujú rozhodnutie súdu súladné s CSP s tým, že odkaz žalovaného na rozsudok Krajského súdu Trenčín nie je aktuálny, keďže sa týkal sťaženia spoločenského uplatnenia, nie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Poukázali na rozhodovaciu prax napr. Krajského súdu v Trnave pod sp.zn. 10Co 191/2017, z ktorého vyplýva, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí

od úvahy súdu a v týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku a nemožno ju absolútne zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu.

9. K podanému vyjadreniu sa opätovne vyjadril žalovaný 2/, ktorý opätovne namietal pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného 2/, kedy zákon určuje podmienky, kedy má poškodený právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom žiadnym spôsobom nebolo preukázané, že by došlo k zníženiu dôstojnosti žalobcov alebo k poklesu ich vážnosti v spoločnosti značnej miery, pričom na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch nebol splnený ani tento základný aspekt. Rovnako trval na vznesenej námietke premlčania s tým, že sa mala v prejednávanej veci aplikovať právna úprava ustanovená v § 106 Občianskeho zákonníka a práva by sa mali premlčať v 3-ročnej lehote, teda do 25.10.2016 s tým, že v poslednej dobe je tendencia zmeny nazerania na nemajetkovú ujmy pre účely zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v súlade s eurokonformným výkladom pojmu škodu je podľa ich názoru jednoznačne potrebné zosúladiť aj nazeranie na premlčanie takejto nemajetkovej ujmy, ktorá sa už ničím nelíši od bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Namietal tiež výšku priznanej náhrady, kedy žalovaná suma nie je žiadnym merítkom na to aká spoluvina bola uplatnená, pretože súd mal uviesť akú sumu by považoval za dôvodnú vzhľadom na okolnosti a následne z tejto sumy odpočítať prípadnú spoluvinu. Rovnako trval aj na vznesenej námietke vo vzťahu k trovám konania, pričom námietka, že v danom rozsudku sa riešilo sťaženie spoločenského uplatnenia a nie nemajetková ujma nie je dôvodná, pretože pri oboch nárokoch závisí rozhodnutie od úvahy súdu alebo znaleckého posudku.

10. K podanému vyjadreniu sa opätovne vyjadrili žalobcovia 1/ až 4/, ktorí vo vzťahu k pasívnej legitimitácii žalovaného 2/ poukázal na absurdné tvrdenia tohto žalovaného, pretože bolo dostatočne preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného došlo k zásahu do práv žalobcu na súkromie a rodinný život. Nestotožnil sa ani s argumentáciou žalovaného 2/ ohľadom premlčania nároku, tiež ani námietkou vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy, kedy spoluzavineními nebohého bola priznaná žalobcom nemajetková ujma vo výške 50% z požadovanej sumy, čím bola zohľadnená spoluvina nebohého a rovnako trvali aj na svojej argumentácii vo vzťahu k priznaným trovám konania s tým, že rozsudok Krajského súdu v Trenčíne považujú za neaktuálny.

11. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal na podklade podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej vyhovujúcej časti, teda vo výrokoch I., II., III., IV. podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd tak rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 CSP, keď v danej veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadovalo ani dôležitý verejný záujem.

12. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola vo zvyšku žaloba zamietnutá vo výroku V. a v ktorej bolo konanie čiastočne zastavené čo do sumy 1.518,88 eur, teda vo výroku VI. odvolaním na napadnutý nebol a preto v tejto časti je rozsudok právoplatný a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknutý.

13. Predmetom sporu v prejednávanej veci bola žaloba, ktorou sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- eur pre každého z nich na tom skutkovom základe, že žalovaný 1/ viedol motorového vozidlo, nevenoval sa plne vedeniu vozidla, pričom zrazil Q. Y. ležiaceho v tom čase na vozovke, v dôsledku čoho utrpel Q. Y. smrteľné zranenia, ktorým dňa 25.10.2014 podľahol. Rozsudkom Okresného súdu v Trenčíne bol žalovaný 1/ právoplatne uznaný za vinného z prečinu usmrtienia, pričom žalobcovia 1/, 2/ sú rodičia nebohého a žalobcovia 3/, 4/ sú jeho súrodenci. V čase dopravnej nehody mal žalovaný 1/ uzavretú poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovanou 2/. Súd prvej inštancie ďalej uzatvoril vzhľadom na námietky zo strany žalovaného 2/, že tento je vecne pasívne legitímovaný v prejednávanej veci, ďalej mal za to, že vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného 2/ dôvodná nie je, nakoľko v prejednávanej veci je potrebné pri posudzovaní premlčacej lehoty aplikovať ust. § 101 OZ, teda všeobecnú 3-ročnú premlčaciu lehotu a ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal samotným uplatneným nárokom žalobcov, kde títo sa domáhali zaplata sumy 40.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy pre každého z nich, pričom súd prvej inštancie v konečnom dôsledku dospel k tomu právnenému záveru, že s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, správaním sa žalovaného 1/, mieru zavinenia na strane nebohého, vzťah medzi rodičmi a nebohým ako aj jeho súrodencami, kedy mal za to, že puto medzi rodičom a dieťaťom je silnejší odôvodňuje priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch v konečnom dôsledku vo výške 14.000,- eur vo vzťahu k žalobcom 1/, 2/ a k súrodencom vo vzťahu k žalobcom 3/, 4/ náhradu

nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z princípu plného úspechu žalobcov vo veci, kedy podľa názoru súdu prvej inštancie plnenie záviselo od úvahy súdu.

14. S prihliadnutím na odvolacie námietky zo strany žalovaného 2/ potom predmetom prieskumu odvolacieho súdu viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne a či sa vysporiadal so všetkými námietkami zo strany žalovaného 2/.

15. Vo vzťahu k námietke žalovaného 2/ o nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie, túto odvolací súd nepovažuje za dôvodnú. Tak ako správne poukázali vo svojom odvolaní žalobcovia 1/ až 4/ rozhodnutie NS SR 6Cdo 29/2017 definovalo, čo je potrebné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, pričom v tomto kontexte odvolací súd poukazuje na uznesenie NS SR, sp.zn. 6Mcdo 1/2016 z 31.07.2017, kde bolo prijaté záväzné rozhodnutie, z ktorého vyplýva, že škodou pre účely zák.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a doplnení je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. V tomto rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberá posúdením otázky pasívnej legitímácie poisťovne, pre ktorú je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod škodou použitím v zákone o PZP s tým, že dovolací súd v tomto rozhodnutí rozoberá pojem škody ako je potrebné vykladať tento pojem škody v návaznosti na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda ochranu osobnosti s prihliadnutím na rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je ústavne konformným, pretože zmiernuje, resp. odstraňuje disproporcie medzi zákonným úrazovým poistením a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel aj s odkazom na výklad tohto pojmu v komunitárnom práve, kedy zodpovednostný zákon je výsledkom transpozície Smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t.č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/EHS zo dňa 16.09.2009. V tomto rozhodnutí sa rovnako aj Najvyšší súd zaoberal námietkami zo strany poisťovne, kedy táto mala za to, že súdy nesprávne a priamo aplikovali Smernice Európskeho parlamentu, pretože žiaden zo súdov nižšieho stupňa svoje rozhodnutie nezaložil na priamej aplikácii Smernice, ale na eurokonformnom výklade vnútroštátnej právnej úpravy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel a závere, že takýto výklad je možný a tiež namieste. V tomto kontexte neobstoja ani odvolacie námietky s odkazom na staršie rozhodnutia NS SR, ktoré boli vydané pred rozhodnutím 6Mcdo 1/2016, pretože rozhodnutie 6Mcdo 1/2016 bolo vydané 31.07.2017 a posledné z citovaných rozhodnutí zo strany žalovaného 2/ bolo vydané 15.05.2017, t.z. skôr ako citované rozhodnutie 6Mcdo 1/2016, z ktorého vychádzal ako súd prvej inštancie, tak aj odvolací súd v tomto rozhodnutí. Nič na tejto skutočnosti vo vzťahu k vecnej pasívnej legitímácii žalovaného 2/ nemenia ani odlišné stanoviská sudcov Ústavného súdu SR, pretože rovnako takými odlišnými stanoviskami odvolací súd viazaný nie je. Preto súd v prvej inštancie v prejednávanej veci v konečnom dôsledku správne uzatvoril, že žalovaný 2/ v prejednávanej veci je vecne pasívne legitimovaný, pričom vo zvyšku ohľadom vecnej pasívnej legitímácie žalovaného 2/ odvolací súd poukazuje na odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktoré považuje v tomto smere za vecne správne a vyčerpávajúce.

16. Rovnako sa odvolací súd plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie v tom smere, že nárok žalobcov 1/ až 4/ premlčaný nie je. Žalovaný 2/ vo svojom odvolaní zopakoval námietku premlčania, kedy mal za to, že v prejednávanej veci bolo namieste aplikovať ust. § 106 Občianskeho zákonníka, pričom poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline. Rovnako s týmto konštatovaním sa odvolací súd nestotožňuje a poukazuje na rozhodnutie rozsudok NS SR, sp.zn. 2Cdo 194/2011, v ktorom sa konštatuje, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom povahy, ktoré sa premlčuje, pričom z odôvodnenia daného rozhodnutie je zrejmé, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv, napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobných práv jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. V tomto smere je potom určujúcim obsah nároku a nie predmet jeho ochrany. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie sumy, pričom právne istoty vylučuje, aby plynutím času neboli priznané žiadne právne účinky. Počiatok všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehoty za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť, alebo ohroziť osobnostné právo fyzickej osoby, pričom premlčacia doba začne plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného 1/ bolo zasiahnuté

do práva na život syna žalobcov 1/, 2/ a zároveň brata žalobcov 3/, 4/ a tiež do práva na súkromie a rodinný život týchto žalobcov. Zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti syna a brata žalobcov z čoho teda vyplýva, že odo dňa nasledujúceho, keďže 25.10.2014 došlo k úmrtiu, t.z. od 26.10.2014 začína plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia lehota, ktorá uplynula dňom 26.10.2017 s tým, že žaloba na súd bola doručená dňa 25.10.2017, t.z. v zákonom stanovenej 3-ročnej premlčacej dobe. Nie je preto dôvodná námietka zo strany žalovaného 2/, že v prejednávanej veci bola namiesto aplikácia ust. § 106 Občianskeho zákonníka a preto odvolací súd aj v tomto kontexte v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania, s ktorým sa stotožňuje. Nárok žalobcov 1/ až 4/ tak premlčaný nie je.

17. Čiastočne dôvodná však bola námietka zo strany žalovaného 2/ vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy a to predovšetkým s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Odvolací súd nespochybňuje, že ust. § 11 Občianskeho zákonníka poskytuje dostatočnú oporu pre priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým, za zásah do ich osobnosti usmrtením blízkej osoby. V prípade žalobcov 1/ až 4/ došlo k zásahu do ich osobnostných práv, čím bola narušená celistvosť rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné, kde ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Závažnosť ujmy sa posudzuje z hľadiska odčiniteľnosti takéhoto zásahu, pričom strata jedného z členov rodiny ako spoločenstva je úplne neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom na vzájomné, úzke a pevné sociálne, morálne a kultúrne väzby predstavovať vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Tieto závery sú všeobecne známe, prirodzené a očakávané. Odvolací súd sa stotožňuje s tým, že v prejednávanej veci prichádza do úvahy možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti pozostalej osoby, teda žalovaných 1/ až 4/ v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. V prejednávanej veci sa však súd prvej inštancie pri posudzovaní primeranosti výšky uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy neriadil plne kritériami vyplývajúcimi z ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože svoju úvahu o výške nárokov nezaložil na konkrétnych skutočnostiach zistených vykonaným dokazovaním. Ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka nevymedzuje hranicu pre určenie výšky relatívnej formy náhrady za nemateriálnu ujmu. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Súd posudzuje podľa svojej úvahy, pričom môže na tento účel použiť aj porovnanie s priznanými nárokmi z tohto titulu obdobných prípadoch z okolitých štátov. Podľa judikovania Rakúskeho najvyššieho súdu boli napr. priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- eur 40-ročnému synovi, ktorý nežil v spoločnej domácnosti so svojou usmrtenou matkou (sp.zn. 2Ob 141/2004). Bola tiež priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 65.000,- eur pozostalému manželovi, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a tri maloleté deti (sp.zn. 2Ob 186/2003). V Čechách zaviedol predtým platný Občiansky zákonník paušálne sumy odškodnenia v ust. § 444 ods. 3, pričom v prípade občianskoprávnej zodpovednosti sa tieto paušálne sumy pohybovali medzi 7.500,- až 10.000,- eur, avšak nový Občiansky zákonník účinný od 01.01.2014 ponecháva určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy na úvahu sudcu. V zmysle § 2959 ČOZ pri usmrteniach alebo zvlášť závažným ublížením na zdraví je povinný škodca poskytnúť peňažnú náhradu manželovi, rodičovi, dieťaťu alebo inej blízkej osobe za duševné útrapy týchto osôb plne vyvažujúcich ich utrpenie. Pokiaľ nemožno výšku náhrady takto určiť, súd ju určí podľa zásad slušnosti. Preto pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať ako z okolností na strane poškodeného, tak aj z okolností na strane škodcu. Vo vzťahu k okolnostiam na strane poškodeného je potrebné skúmať intenzitu vzťahu pozostaleho so zomrelým, vek zomrelého a pozostaleho, otázku hmotnej závislosti pozostaleho na usmrtenej osobe a s tým a morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného spravidla trestnoprávnej sankcie. Na druhej strane je potrebné však zohľadniť aj okolnosti na strane škodcu, t.z. mieru zavinenia, resp. spoluzavinenia usmrtenej osoby, postoj škodcu, t.z. prípadná ľútosť náhrady škody a ospravedlnenie, dopad udalostí do sféry pôvodcu a majetkové pomery na strane škodcu. Z tohto pohľadu sa súd prvej inštancie vecou vôbec nezaoberal. Rovnako dôvodná je aj námietka zo strany žalovaného 2/ vo vzťahu k preukázaniu podielu správania sa poškodeného na vzniku dopravnej nehody. V tomto kontexte bude v ďalšom konaní potrebné pripojiť znalecké posudky a s prihliadnutím na rozhodnutie NS SR 4Cdo 38/2007 sa zaoberať aj z hľadiska percentuálneho podielom spoluviny poškodeného na vzniknutej škode. V tomto smere preto bola dôvodná námietka zo strany žalovaného 2/ vo vzťahu k nesprekúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, nakoľko na odôvodnenie súdu prvej inštancie v tomto smere je nedostatočné a nie je dostatočne presvedčivé vo vzťahu k prípadnej spoluvine poškodeného na vzniknutej udalosti.

18. Preto vzhľadom na vyššie uvedené dospel v konečnom dôsledku odvolací súd k záveru, že vzhľadom na čiastočnú dôvodnosť námietok zo strany žalovaného 2/ vo vzťahu k výške náhrady priznanej

nemajetkovej ujmy je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

19. Čiastočne dôvodná bola aj námietka zo strany žalovaného 2/ vo vzťahu k rozhodovaniu súdu prvej inštancie o náhrade trov konania. Faktom je, že v prejednávanej veci došlo čiastočne k späťvzatiu žalobu, sčasti bol nárok zamietnutý a napriek tejto skutočnosti súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania tým spôsobom, že priznal žalobcom 1/ až 4/ plnú náhradu trov konania voči žalovaným 1/, 2/, teda v rozsahu 100%. Nakoľko už od účinnosti Civilného sporového poriadku neplatí pôvodné ustanovenie O.s.p., z ktorého vyplývalo, že pri trovách konania možno zohľadniť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, či úvahy súdu, nie je možné ani vychádzať z judikátu 5Mcd0 7/2010, na ktorý poukázal vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie. Preto v tomto smere je ohľadom náhrady trov konania rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Pokiaľ chce súd prvej inštancie rozhodnúť o náhrade trov konania tým spôsobom ako rozhodol, t.z. priznať žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov konania v rozsahu 100%, je potrebné toto rozhodnutie náležite odôvodniť platnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, čo sa však doposiaľ nestalo.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).